

Sygn. akt I Ns 456/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SR Wioletta Sychniak

Protokolant: staż. Paulina Janducha

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2018 roku na rozprawie

sprawy z wniosku T. S. (1) i Z. G.

z udziałem R. G., R. M. (1) i L. P. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po J. G.

postanawia:

stwierdzić, że spadek po J. G., synu F. i M., zmarłym w dniu 10 lutego 2013 roku w Ł., na podstawie ustawy nabyli: córki L. P. (2) z domu G. (córka J. i W.), R. M. (2) z domu G. (córka J. i W.) i T. S. (2) z domu G. (córka J. i W.) oraz syn Z. G. (syn J. i W.) po 1/4 (jednej czwartej) części każde z nich.

Sygn. akt I Ns 456/18

UZASADNIENIE

T. S. (1) i Z. G. złożyli 8 czerwca 2018 roku wniosek o stwierdzenie, że spadek po J. G., synu F. i M., zmarłym 10 lutego 2013 r. na podstawie ustawy nabyły jego dzieci: T. S. (1), Z. G., R. M. (1) i L. P. (2) z domu G. po 1/4 każde z nich.

Wnioskodawcy podnieśli, że spadkodawca zmarł jako wdowiec. Pozostawił dzieci wskazane jako wnioskodawcy i uczestnicy postępowania. Syn spadkodawcy - R. G. zrzekł się dziedziczenia po rodzicach.

/wniosek k. 3-4/

Uczestnicy przyłączyli się do wniosku.

R. M. (1) złożyła dwa dokumenty spisane pismem odręcznym i podniosła, że w rodzinie były rozliczenia pomiędzy nią a Z. G., co potwierdzają przedłożone dokumenty.

Pełnomocnik wnioskodawców - po zapoznaniu się z dokumentami - podniósł, że pierwszy z nich nie ma podpisu, który jest elementem koniecznym testamentu i nie może tak być traktowany. Natomiast drugi z dokumentów ma charakter testamentu napisanego wspólnie przez małżonków, czego także przepisy nie dopuszczają i w związku z tym, nie jest skuteczny. Według pełnomocnika wnioskodawców ten dokument może mieć znaczenie przy dziale spadku.

R. G. i L. P. (1) podnieśli, że w ich ocenie dziedziczyć powinny wszystkie dzieci z uwzględnieniem zrzeczenia się dziedziczenia przez R. G.. **/protokół rozprawy k. 34-35v/**

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. G., syn F. i M. z domu G., zmarł w dniu 10 lutego 2013 r. Ostatnio stale zamieszkiwał w Ł., w dzielnicy W.. W chwili śmierci był wdowcem. Pozostawił dzieci: T. S. (1), Z. G., R. M. (1), L. P. (1) i R. G.. Było jeszcze jedno dziecko - L. G., która zmarła przed ojcem w 1981 r., była to osoba całkowicie niepełnosprawna i zmarła jako bezdzietna.

/odpis skrócony aktu zgonu J. G. k. 10, odpisy skrócone aktów małżeństwa: L. P. (1) k. 11, R. M. (1) k. 12, T. S. (1) k. 14; odpis skrócony aktu urodzenia Z. G. k. 13; zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni – protokół rozprawy k. 34v/

W dniu 7 czerwca 1995 r. przed notariuszem Z. L. w kancelarii notarialnej w Ł. przy ul. (...) pod nr 55, R. G. zawarł ze swoimi rodzicami J. G. i W. G. umowę zrzeczenia się dziedziczenia.

/umowa zrzeczenia się dziedziczenia k. 4 w załączonych aktach I Ns 1315/14, kopia umowy k. 15/

Pozostałe dzieci J. G. nie zrzekły się dziedziczenia po nim, nie odrzuciły spadku, nie zostały uznane za niegodnych do dziedziczenia.

/zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni – protokół rozprawy k. 34v/

W dniu 26 marca 2001 r. sporządzone zostało pismo przez J. G., w treści którego zawarte zostało stwierdzenie: „Testament spisany dnia 26 marca 2001 roku przez małżeństwo W. i J. G.. Została przepisana działka pod budowę synowi R. G. notarialnie akt księgi wieczystej KW nr (...) obszar 4 ary 1-n mtr przy ul. (...). Córce M. R. (1) przeznaczylismy piętro domu, które podwyższyła i przeprowadziła remont oraz zabudowała taras na mieszkanie. Został spłacony syn Z. G., spłacony został przez M. R. (2) i B. w złotych 10.000 dziesięć tysięcy”.

Testament nie został podpisany przez żadnego z małżonków G..

/pismo w załączonych aktach testamentowych I Ns 456/18/

W dniu 26 marca 2001 r. J. G. własnoręcznie napisał pismo następującej treści:

„Spisany dnia 26 marca 2001 roku przez J. i W. G.:

1. Została przepisana działka pod budowę synowi R. G. notarialnie akt księgi wieczystej K.W. nr (...) obszar 4-ry ary 1-n mtr przy ul. (...)
2. Córce M. R. (1) przeznaczylismy piętro to jest dwa pokoje i kuchnia i taras który zabudowali M. na pokój
3. Został spłacony syn Z. G., spłacili M. R. (2) i B.
4. Dotyczy pomieszczeń na parterze od strony północnej t. j 1-n pokój kuchnia i przedpokój przeznaczony dla córki L. i M. P.
5. Natomiast po naszej śmierci J. i W. G. przekazujemy nasze mieszkanie na parterze całość pokój, mały pokój, łazienka, piwnica i kuchnia Za wyżej wymienione pomieszczenia zobowiązujemy do spłacenia”.

/pismo w załączonych aktach testamentowych I Ns 456/18/

Stan faktyczny był między stronami bezsporny i Sąd ustalił go w oparciu o powołane wyżej dowody. Sąd dał wiarę zapewnieniu spadkowemu T. S. (1), którego prawdziwość i zupełność potwierdzili również uczestnicy.

Sąd zważył co następuje:

Powołanie do spadku wynika z ustawy lub z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 1 i 2 k.c.), albo gdy sporządzony testament (testamenty) okazał się nieważny lub bezskuteczny.

W niniejszej sprawie zaistniała potrzeba oceny, z jakiego tytułu wynikać może powołanie do spadku (z ustawy czy z testamentu) w związku ze złożeniem przez uczestniczkę R. M. (1) dokumentów sporządzonych odręcznie przez J. G. i zaopatrzonych datą 26.03.2001 r.

W tym miejscu należy przypomnieć, że zgodnie z art. 949 § 1 k.c. spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. By oznaczony dokument mógł być potraktowany jako testament, musi zawierać wszystkie elementy wymienione w przytoczonym przepisie, tj. oprócz samej treści (rozporządzenia majątkiem na wypadek śmierci), musi być opatrzony datą i podpisany przez testatora (osobę sporządzającą testament). Testament może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy (art. 942 k.c.).

Brak zachowania powyższych wymagań powoduje nieważność testamentu (art. 958 k.c.).

Oceniając dokumenty sporządzone przez J. G., stwierdzić należy, że nie spełniają one wskazanych wyżej wymagań, stawianych testamentom własnoręcznym, pomimo ich formalnego otwarcia i ogłoszenia przez sąd jako testamenty.

Pierwszy z opisanych dokumentów nie zawiera żadnego rozporządzenia na wypadek śmierci i nie został podpisany przez J. G.. Jest to w istocie projekt dokumentu, który w swej treści potwierdza decyzje o charakterze majątkowym. Jednak z samej jego treści wynika, że decyzje te zostały podjęte i wcielone w życie jeszcze przed napisaniem pisma.

Bardziej rozbudowaną treść ma drugi z opisanych dokumentów. On, tak jak poprzedni został zaopatrzony datą 26.03.2001 r. W dużej części odnosi się do tych samych kwestii, co projekt dokumentu. Natomiast w części końcowej (oznaczonej jako pkt „5”) znalazł się zapis, który można potraktować jako rozporządzenie majątkiem na wypadek śmierci. Wskazuje na to użycie sformułowania „po naszej śmierci (...) przekazujemy nasze mieszkanie na parterze ...”. Jednak sformułowanie to jest niepełne – nie zostało dokończony poprzez wskazanie osoby, której miałaby przyspaść korzyść w postaci mieszkania na parterze. Co istotne, ten dokument podpisali zarówno J. G., jak i W. G.. Zatem nawet gdyby w omawianej części dokumentu znalazło się wskazanie osoby, która miałaby otrzymać mieszkanie, to z uwagi na zakaz sporządzania testamentów wspólnych (testamentów zawierających rozporządzenia majątkiem na wypadek śmierci więcej niż jednej osoby), byłby to testament nieważny. Objęcie jednym testamentem (dokumentem) oświadczeń ostatniej woli dwóch lub więcej osób pociąga za sobą bezwzględną nieważność wszystkich dokonanych rozrządzeń. Kodeks cywilny nie przewiduje żadnych wyjątków w tej materii.

Podsumowując: zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, by J. G. pozostawił ważny testament. Dlatego nabycie spadku po nim nastąpiło na podstawie ustawy. Zgodnie z art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.

Zgodnie z art. 1048 k.c. spadkobierca ustawowy może przez umowę z przyszłym spadkodawcą zrzec się dziedziczenia po nim; umowa taka powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Jeżeli nie umówiono się inaczej, zrzeczenie dziedziczenia obejmuje również zstępnych zrzekającego się (art. 1049 § 1 k.c.). Osoby te zostają wyłączone od dziedziczenia, tak jakby nie dożyły otwarcia spadku (art. 1049 § 2 k.c.), a więc nie dziedziczą (art. 927 § 1 k.c.).

W sprawie niewątpliwy był krąg spadkobierców ustawowych. Spadkodawca w chwili śmierci był wdowcem i pozostawił pięcioro dzieci: T. S. (1), Z. G., R. M. (1), L. P. (1) i R. G.. Jednak R. G. nie dziedziczy po swoim ojcu, ponieważ skutecznie zrzekł się dziedziczenia.

W tym stanie rzeczy spadek po J. G. na podstawie ustawy nabyli: córki L. P. (2) z domu G. R. M. (2) z domu G. i T. S. (2) z domu G. oraz syn Z. G. po ¼ każde z nich.